

Medlem for Ribe (Jens Busk) sagde, at han som Repræsentant for Husmandskreditforeningen havde en Mængde smaa Ejendomme, som kunde udbydes til Salg, men han savnede Købere, saa han mente heller ikke, at der var Trang til flere saadanne smaa Ejendomme.

Nu glemmer jeg slet ikke, at der den Gang kun var faa Egne her i Landet, hvor der i stort Tal fandtes virkelig ypperlig dyrkede Huslodder; jeg glemmer slet ikke det Arbejde, som er gjort for Husmændene, og som i den mellemliggende Tid har baaret fortrinlige Frugter. Ovre i Jylland har man jo haft en Mand som Hansen, Marsvinlund til at gaa i Spidsen for dette Arbejde, og det Arbejde, han i en Aarrække udrettede, og de Kræfter, han satte i Bevægelse, bleve satte saadan i Bevægelse, at Arbejdet heldigvis ikke er standset, men fortsættes og virkelig gaar fremdeles i samme Spor. Jeg skal her tillade mig at indskyde den Bemærkning, at det efter min Mening vilde være en Ære for Regering og Rigsdag, om der af Statskassen ydedes Hansens Enke en Understøttelse eller en Gave en Gang for alle som Bevis paa, at man her inde fra skønner paa det storslaaede, uegennyttige og samfundsnyttige Arbejde, som han har udført til Skade for sin egen Bedrift. Skulde nu en eller anden mene, at disse Bemærkninger om Hansen, Marsvinlund, egentlig ikke vedkommer det foreliggende Lovforslag, vil jeg sige, at efter min Mening vedkommer de i alt Fald denne Sag lige saa meget som adskilligt af, hvad der i de forløbne 7 Uger i Rigsdagen har været sagt, har vedkommet de Spørgsmaal, der have været paa Dagsordenen.

Hvad det drejer sig om ved Behandlingen af det foreliggende Forslag, er, om vi have Tillid til, at mange smaa Landbrug kunne bidrage til større Lykke for vort Folk. Det er vor Gerning her i Rigsdagen, saa vidt vi kunne, at lægge Sagerne saaledes til Rette, at der kan skabes saa stor Lykke som mulig for Folk udenfor. Den Gang Forslaget om Jord til Landarbejdere første Gang fremkom, var der ikke saa lidt Uvillie derimod, men Tallet paa Husmandsbrug er jo stadig i stærk Stigning, og saa vidt jeg ved, er der ikke mange, der ere kørte fast. Selv om Staten imidlertid skulde tabe — lad os sige — 100,000 Kr. aarlig ved Overtagelsen af saadanne Husmandsbrug, der ere komne paa forkerte Hænder, vilde jeg ingeniunde derfor erkende, at Sagen var mislykkedes. 100,000 Kr. aarlig er kun et ringe Tab for Staten i Sam-

menligning med den Nytte, som Sagen i Almindelighed skaber. At det langt overvejende Flertal af Statshusmænd kan have det bedre, end de kunde have det som Daglejere, nærer jeg ikke ringeste Tvivl om.

Efter det foreliggende Lovforslag tænker Staten ikke paa at gaa saa yderligt med Laan, som den gjorde efter Loven om Jord til Landarbejdere. Er en Ejendom vurderet til Ejendomsskyld til et Beløb af 10,000, kan der faas et billigt Andenprioritetslaan, stort 2,000 Kroner. Er der saa i en Kreditforening stiftet et Laan paa 6,000 Kr. — jeg ved, at i alt Fald for Viborg Kreditforenings Vedkommende er  $\frac{3}{5}$  af Vurderingssummen det Maksimum, der kan udlaanes —, maa vedkommende, der skal overtage en saadan Ejendom, eje en Kapital paa 2,000 Kr. foruden det Beløb, der skal medgaa til Besætning og Redskaber. For at blive sat i Stand til at drive en saadan lille Ejendom skal han altsaa være i Besiddelse af 4—5,000 Kr. Vil man nu rejse det Spørgsmaal, hvorvidt det er forsvarligt, at Staten ved billige Laan søger at støtte saadanne unge Landmænd, vil jeg svare, at jeg anser det for fuldt forsvarligt. En Mand, der skal drive et saadant Landbrug og kun ejer mellem 4—5,000 Kr., er ikke bedre stillet end en Funktionær i Statens Tjeneste med en Løn af 800 Kr., og der er vistnok ingen, der vil paastaa, at en saadan Funktionær er for flot stillet. Dersom en Mand, der kun har haft med Landbrug at gøre og altsaa savner Uddannelse til andet Erhverv, men ejer 4—5,000 Kr., hensætter Beløbet paa Rente og tjener som Daglejer, kan hans Aarsindtægt ikke naa op til 800 Kr. Jeg taler ikke her om rigt begavede, storslaaet dygtige Mennesker; den Slags Mennesker trænge som Regel ikke til Støtte af Staten, de kunne som Regel nok staa paa egne Ben. Jeg taler om ganske jævne Mennesker, der ikke have Evner til at indtage ledende Stillinger.

Jeg mener derfor, at det er fuldt forsvarligt at gennemføre et Forslag som det foreliggende. Vi skyldte de Mænd Tak og Paaskønnelse, der ikke ville staa med Hænderne i Lommen og vente paa en Ansættelse i Statens Tjeneste, og som ikke ville skubbe til Side med Albuerne og trampe andre ned, for selv at komme frem, men derimod ville tage fat paa et nyttigt Samfundsarbejde, et Arbejde af den Slags, som saa mange andre i vore Dage søge at gaa udenom. Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale det foreliggende Lovforslag. Spørgsmaal om mulige Æn-